

CÍSAŘOVNA ALŽBĚTA.

Román od Viléma Boroše.

"Slyšel jsem také," pokračoval předseda ministerstva, "že byla zakázána doprava telegramů?"

"Stalo se to v rájmu pokoje v Říši. Mexiko udrželo se až posud bez pomoci Evropy; myslím, že i nadále bude bez ní živo a šťastno."

To bylo již prohlášení příliš ostré. Předseda ministerstva obával se toho, že by další hovor mohl nabýti jiného směru a že jemu není možno zjednat si náležitou satisfakci na tyranu—když byl tak daleko z Evropy vzdálen.

Zvedl se a ukloniv se mlčky, ubíral se ke dveřím.

Juarez provázal ho na prah; zde se zastavil a velmi sklíčeně pravil: "Bůh mně vidí do duše, že bych rád vašemu přání vyhověl."

"Oznámím to pokorně svému pánu a králi," odvětil pruský předseda ministerstva a pokynuv s odměřenou zdvořilostí hlavou, odešel.

Ministrpředseda Magnus odjel po té z Potosi do Queretaru.

Na nádraží v Queretaru oslovila ho bledolící dáma, oděná v černé smuteční šaty.

"Pan prezident ministerstva Magnus?" ptala se dáma.

"Ano, to jsem já. Čeho si přejete?"

"Jsem Lukrecie, choť barona Štěpána Hajduka, rakouského generála, vnučka římského papeže."

"Ah, kněžna Lukrecie!" zvolal ministerský předseda s překvapením.

"Tak skromná, v takovém prostém, řekl bych chudobném oděvu? Měla jste nepřijemnosti, vidíte?"

"Můžete si představit, excellenci, co je to být v cizí zemi bez chotě, opuštěná, samotná?"

"Manžel vás opustil?"

"Odrhl mne od něho. Skrývám se potají, aby rozlíčený lid na mne nepadl. V horním městě docela zavraždili místo mne uboňou ženu, kterou s mým jménem pochovali. Záchránka jsem se podivuhodným způsobem a uprchla jsem k poustevníku queretar skému. Ale i zde mne našli, a kdyby mně nepřispěla slečna Lea Resbartova ku pomoci, byla bych dnes již nebožkou."

"Kdo jest ta slečna Lea Resbartova?"

"Dcera mnohonásobného milionáře. Nadšená stoupenka císařství, ale přes to jest nevěstou Eskobedovou."

"To jest nepochopitelná souvislost."

"Lea Resbartova hraje odvážnou hru, jen aby císaře záchránka. Eskobedovi namluvila..."

"Mohl bych s touto slečnou mluvit?"

"Od minulé noci zmizela. Nevíme, kam asi šla. Otec její odebral se právě do Potosi a hledá dceru u presidenta. Já pak jsem tu zcela osamocena, vydána rozmarům svých nepřátel."

"Jest známo v Queretaru, kdo jste?"

"Nikoli. Domnívají se, že jsem komorná slečna Lei Resbartové."

"Co mohu učiniti ve váš prospěch, kněžno?"

"Dověděla jsem se náhodou, že se ráčíte v Potosi zdržovati. Tajný hlas vnitřní mně šeptal, že přijedete do Queretaru. Předtucha má mne nezklamala. Vyšla jsem sem a osmělila jsem se vaši excellenci sama osloviti. Mohl byste, excellenci, učiniti velmi mnoho v můj prospěch a vím, že choť můj bude vám za to nadmíru vděčen. Především vás prosím, abyste mne po téže lodi, s kterou se do Evropy vrátíte, vzal s sebou, bych

mohla se navrátiti k svému manželovi."

"To je všechno!" pravil předseda ministerstva úslužně.

"Ano, všechno! Kdybych jela sama, bylo by to velmi nápadné a také nebezpečné. Cestovati však pod ochranou poslance pruského krále poskytuje naprostou jistotu, že budu se moci se svým choťem bez obtíží a beze strachu setkati."

Předseda ministerstva dlouho se díval na bledé, sličné tváře kněžny Lukrecie, na upřímný pohled jejích očí a nebyl ani na okamžik na rozpacích, že má skutečně před sebou kněžnu.

Celá bytost kněžnina, skromné její vystoupení, volba jejích slov tomu nasvědčovaly.

"Kněžno," pravil Magnus, "považuji za velikou čest, že mohu vám býti průvodcem a ochráncem po dlouhé cestě na moři. Do Vídně vás s největší ochotou doprovodím, ale dále nemohu, ježto musím spěchat s zprávou ku svému králi."

"Nežádám ani tolik, byste mne až do Vídně doprovázel. Jenom k nejbližší evropské stanici železniční, odkudž bych mohla do Vídně odjeti."

"Váš choť generál zdržuje se ve Vídně?"

"Jest přidělen ke dvorní strážní tělesní."

"Ah, ah!" divil se předseda ministerstva a zajímal se tím více o osudy Lukreciiny.

"Kdy pojedete nazpět, excellenci?" ptala se Lukrecie.

"Ještě dnes."

"Nevyčkáte ani vykonání rozsudku?"

"Myslím, že se to tak rychle nestane."

"Vypravuje se, že zítra budou odsouzeni generálové i ubohý císař opět vedeni na smrt."

"Není možná!"

"V Queretaru se o jiném nemluví."

"Rád bych promluvil s generálem Eskobedem. Vypravuje se, že president Juarez podléhá přívlivu generálovu. Půjdu ho požádat jménem pruského krále. To jest veliké slovo, kněžno!"

"Dovedu pochopiti význam vašich kroků! Ale — bohužel — nedůvěřuji pranic v lidumilnost Eskobedovu. Eskobedo nenávidí císaře a jest s to obětovati své vlastní blaho, jen aby zničil Maxmillána a všechny ty, kdo byli kdy jeho stoupenici."

"Snad v něm dovedu vzkřísiti lidský cit. A podaří-li se mně obměkčiti jeho srdce, vezmeme s sebou také císaře a jeho generály. A nepovede-li se to?..."

Předseda ministerstva si smutně vzdychl.

"Nevyčkal bych té vraždy," pokračoval po malé přestávce. "Nemohl bych hrozný ten den v Queretaru prožiti, aniž bych se nedo-pustil pohoršení. Císaře Maxmillána mohou zabiti jen zločinci!"

Při těchto slovech presidentových změnila se celá bytost jeho. Ozval se v něm pravý muž, muž cti a spravedlnosti.

"Podle toho odjedete najisto ještě dnes, excellenci?"

"Ano. Buďte s císařem anebo bez něho."

"Půjdem do Vera Cruzu?"

"Ano, má loď čeká tam v přístavu."

"Směla bych před odjezdem vlaku tady čekati?"

"Očekávám vás, kněžno, a prosím, abychom se zde setkali. Jenom aby vás nepoznali, pokud se mnou do vozu nevsednete. Mne ochraňují mocné listy panovníka, jež u sebe chovám. Kdyby to ne-

vzbudilo nápadnost, zajel bych pro vás do vašeho bytu a jel bych s vámi na nádraží."

"Budu vás čekati, kněžno."

"Děkuji vám, děkuji vám z celého vděčného srdce!" šeptala Lukrecie hluboce pohnuta a dojata.

Ubohá, dobrá paní! Viděla se již na blízku svého muže, doma, ve vlastním hnízdečku!

KAPITOLA 15. Macecha.

V hlubinách lesů buďnských, daleko od hluku hlavního města, ve stínu stoletých dubů a bků, kde vzduch jest plný vůně, kde páda pokryta jest měkkým, praskajícím chrastím, kde v šelvalů vánku zvoní sladké písňe ptáčích, prochází se vznešená dáma se třemi dítkami.

Dáma ta jest hraběnka Helena Levalová, rozená kněžna Regensburgova. Děti — jedenáctiletý hošík Armand Leval a osmiletá dívka Clarissa Levalová — jsou z prvního manželství hraběte Levala. Třetí dítě, dvouletá Zuzana Levalová, jest dcerou z druhého manželství hraběte Levala.

Všichni čtyři oděni jsou v smutné černé šaty.

"Na vídeňském Kahlenberku jest také takovýto pěkný les," pravil hoch.

"Vy jste tam chodíval?"

"Mama mne tam často vodívala."

"Mama milovala les?"

"Nesmírně."

"A co jste tam dělali? Hráli jste si?"

"Sbírali jsme květiny. A pak jsme..."

Dítě umklo a v zamyšlení upřelo pohled svůj na chrastí u nohou mu praskající.

"Nuže, co jste dělali pak?"

"Mamá plakala, my jsme vili z květů věnce a... a plakali jsme také."

"Mamá plakala?"

"Často, stále..."

"Plakala pro tatínka, vidíte?"

"Ano, pro něho jsme plakali. Papá byl dříve stále u nás, s námi se procházel, s námi si hrál, na jeho posteli jsme usnuli... A náhle byli jsme od něho opuštěni. Otce jsme neviděli dlouho, velmi dlouho... Teprve když mamá umřela, vrátil se domů. Oh, to nás nesmírně bolelo!... Podobizna jeho visí nad naší postýlkou. Každého dne jsme se modlili u jeho obrazu, každého dne jsme prosili Boha, aby nám vrátil dobrého tatínka..."

"A co vám řekla mamá, kde je tatínek?"

"Pravila, že cestuje, že postavení jeho mu nařizuje, aby dlel v cizí zemi. A při tom se zalily oči matičiny vždy slzami. Ptali jsme se, proč tedy neodjedeme za tatínkem? Mamá na to jen vzdychla a odpověděla: Není možná!"

"A jiní také říkali, že papá je na cestách? Na příklad služebnictvo?"

"Nikoli... Ti mluvili jinak... Mezi sebou vždy otci ubližovali."

"Ubližovali?"

"Ano."

"Co říkali?"

"Netázte se, teto, to mne tuze bolí!"

"Netáží se již, Armande. Řekli vám, že ošklivá kněžna Helena o-loupila vás o otce. Víte, že to říkali..."

"Ano..."

"A vy jste se na mne hněvali?"

"Nesmírně. Oh, nevyslovně!"

"Jednou však, až budete velikým a lépe tomu budete rozuměti, nebudete se již hněvati. Teta Helena také mnoho plakala, velmi mnoho!"

"Tvůj tatínka jest také bledá. Dříve byl veselější. Vidíte, jeho také něco bolí?"

"Bolí."

"Srdceš Duše?"

"Oboje, milý Armande."

Na chvíli oba umkli.

"Podívejte se, Zuzanka chce jíti k vám."

"Pusťte ji ke mně."

Hošík natáhl ruku a zval malou Zuzanku k sobě.

"Máte ji rád?" tázala se kněžna hošíka.

"Proč bych jí nemiloval? Je to moudré, milé dítě..."

Slova hochova vnikla Heleně do hloubi srdce, ale přes to se hoch ptala a vyptávala, neboť chtěla věděti, co sídlí v jeho duši, čemu doma naučila opuštěná žena, matka.

"Milovati je všelijak. Já bych měla radost z toho, kdybyste Zuzanu miloval jako sestřičku. Vždyť jste její bratr..."

"Budu ji velice milovati!" řekl dítě se srdcem upřímným a v očích zalaskavě se mu slzy.

"Oh, Armande!" šeptala kněžna na kněžnu Helenu hluboce dojata.

"Malá ta holčička je taková, úplně taková, jako má zesnulá drahá mamička."

"Myslíte?"

"Když se dívám na Zuzanu, tu vzpomenu si vždy na mamičku. Proto ji budu velice milovati."

Nastalo hluboké ticho. Ubírali se ve stínu košatých stromů mlčky dál.

V řadrech Heleniných bouřila celá bouře.

Armand dětinskou svou výmluvností řekl jí mnoho, velmi mnoho.

"Mamá plakala... My jsme vili z květů věnce a plakali jsme také."

"Malá Zuzanka jest zcela taková, jako má nebožka drahá mamá." — Tato slova si Helena v duchu opakovala.

Malá Zuzanka s veselým smíchem, hopkujíc a plna radosti, ubírala se po boku Armandově. Armand vedl děvčátko za ruku a láskyplně se na ně usmíval.

"A vy?" ptala se kněžna Helena, obrátivši se náhle ke Clarisse.

"Budete milovati malou Zuzanu?"

"Budu," šeptala dívka.

"Mne také?"

Dítě neodpovědělo. Sklopilo hlavu na prsa a zamklie kráče dál.

"Neodpovídáte?"

"Nevím ještě, milujete-li mne vy, teto?" odpověděla dívčinka moudře.

Zatím vyšli z lesa na malou bezkou mýtinu.

V zelené trávě bylo plno pestré ho lučňáho kvítí.

"Sbírejte květiny, děti!" pravila Helena.

"Sbírejte!... Sbírejte květiny!" odpověděly děti.

Všichni čtyři pustili se do trhání květů. Malá paseka byla brzo othána.

Když měl každý hrst kvítí, posadila se kněžna Helena do trávy, rozsadila děti kolem sebe a počala vázati květy do kytic.

"Tak jste sedávali také s mamá na vídeňském Kahlenberku, vidíte, Armande?"

"Ano, tak."

"A mamá plakala."

"Vždycky plakala."

"Vidíte nad sebou čistou, krásnou oblohu?"

"Vidíme," odpověděly obě větší děti současně.

"Vaše drahá mamá se odtamtud teď na nás dívá. Já to vím, já to cítím, že se sem dívá!... Sepašme ruce k modlitbě a modleme se. Prosme mamá, aby byla stále mezi námi, aby i ona milovala tetu Helenu, aby ji milovala vždy tak, jako teta Helena miluje její děti, Armanda a Clarissu. A prosme ji také, aby milovala též malou Zuzanku, protože malá Zuzanka jest jako andělíček a není toho přece, že mamá tak mnoho plakala. Ano, modleme se děti, květiny pak vezmeme si domů a ozdobíme jimi obraz matčin; teta Helena si již oblíbila podobiznu matčinu..."

Děti sepjaly ruce, pohlížely roz-touženým zrakem na oblohu nad hlavami se jim usmívající a vrou-

ně odtkávaly po každé Heleně modlitbu.

V tom okamžiku zašustilo za kněžnou křoví.

Na mýtinu vystoupila dáma šitlé postavy, oděná v prosté černé šaty; vlasy její byly tmavě kaštanové.

"Slyšela jsem všechno proti své vůli, paní má," pravila dáma. "Dovolte, abych zvěděla, kdo jste?"

"To se mohu stejným právem já tázati vás, paní má," odpověděla kněžna.

"Pravdu dítě, povím vám, kdo jsem. Ale dříve, než vám to povím, přijmete projev mého obdivu. Nikdy ještě jsem neslyšela takto mluvit — macechu. Tyto děti mohou býti šťastny u takové nevlastní mamá... Já jsem Alžběta."

"Císařovna?" zvolala kněžna Helena s úžasem a vyskočivši se země, padla před císařovnou na kolena.

"Oh, veličenstvo, já jsem žena příliš, nesmírně mnoho vytrpěví a odsuzovaná," pravila kněžna Helena hluboce dojata. "Mé jméno jest: hraběnka Levalová, rozená kněžna Regensburgova!"

Vláštní tvář císařovny se na okamžik zachmuřila. Zdálo se, že toto představení dotkla se jí nepřijemně; zdálo se, že lituje, že s pochvalou se tak ukvapila. Ale rychle se dobrotivě líce její zase vyjasnilo. A pohlížela s mírným úsměvem, kývajíc rozmlle hlavou, do zarosených očí kněžny Heleny.

"Vstaňte, hraběnko," pravila císařovna vládně. "Trpěla jste za svůj chybný krok, svět snadno zapomíná, smíte jen zesnulou" — a při těch slovech ukázala k nebi —

"láskou k pozůstalým sirotkům! Pošlete hraběte Levala do královského hradu na Budín, přičiním se usmířiti císaře... Přičiním se, aby se na dvoře zapomnělo, proč se hrabě Leval stal — hrabětem Levalem!"

"Kněžna Helena sklonila se až k zemi. Chtěla obejmouti nohy milostivé císařovny, chtěla je zlíbatí.

Císařovna rychle odcházel a než kněžna vzhledla k ní, zmizela již císařovna Alžběta v hustých stromech.

"Kněžno Markéto!" (tak se nazývala první choť hraběte Levala) "Modli se za mne!" šeptala Helena, pohnutá k slzám a vzlykajíc přivlnula všechny tři děti na svá hradra.

"To je divné!" pravil Armand, "teď zase vy, teto, pláčete, když vijeme věnce!"

KAPITOLA 16. Staří známí.

V slavnostní dvoránské uherské učené akademie sešlo se četné a vynikající obecnstvo.

Otec Timotej, vrchní představený mexického řádu jezuitského, měl zde přednášku o hypnotismu.

Hosté s úžasem poslouchali kněze přijemného zevnějšku, ale údivu teprve dosáhl vrchole, když otec Timotej skutky potvrdil svá tvrzení.

Uspal strnulým pohledem svých očí jistého generála.

Když generál zamhouřil oči, tu nařídil mu otec Timotej přisným hlasem, aby si svlékl kabát a následoval ho přes potok do lesa.

"V potoce jest celá řada balvanů," — pravil Timotej, — "po těch lze se dostat na druhý břeh. Pojďte za mnou!"

Generál uvážil si kabát řády posetý a v košili kráček za otcem Timotejem.

Timotej vedl ho uprostřed dvou řad stolic.

Tyto dvě řady stolic byly potokem.

"Pozor! Tady je první úskalí," pravil Timotej.

Generál obezřele, po špičkách kráček krok za krokem, jakoby skutečně kráček po kamenech ve vodě pro přechod srovnaných.

"Tak! A teď dlouhý krok! Jsme na protějším břehu!" mluvil Timotej.

Generál rovněž vyskočil.